

збереглися всі 14 порід свиней.

За результатами соціологічного опитування, що його провів інститут соціальної і політичної психології Академії педагогічних наук України на замовлення Фонду міжнародних громадських комунікацій, 54,88% опитаних вважають сало найціннішим продуктом (на 15% більше опитаних віддає перевагу борщу, на третьому місці – вареники).

Сало – це унікальний продукт. Адже тільки в салі містяться в достатній кількості незамінні для людського організму жирні кислоти – лінолева, лінолінова й арахідонова. Причому, з інших продуктів ці кислоти, що мають позитивний вплив на розумові здібності людини, не синтезуються. Окрім того, вони не дозволяють утворюватися холестериновим бляшкам на внутрішніх стінках кровоносних судин. До речі, холестерину у салі в декілька разів менше, а ніж у коров'ячому маслі. Сало містить вітаміни А, D і Е, що стимулюють обмінні процеси в організмі. Найбільше їх під шкірою.

Смак і якість сала залежать від кормів. Якщо в раціоні свині багато кукурудзи, сало виходить м'яким, маслянистим, розлазиться при нарізуванні. Якщо тварину годували істинно свинячою їжею, жолудями, сало туге. Для відгодівлі дуже важливий ячмінь, пшеничні відвійки, горох, соя, м'ясокісткове і рибне борошно. Вони забезпечують тварину протеїном, який у процесі метаболізму перетворюється в білок. Якщо тварину тримати впроголодь, утворюється жорстке сало. Прорость з'являється в салі, коли чергують різні типи кормів – багатих і бідних на протеїн.

Сало – єдиний продукт харчування, що не вимагає спеціальних умов зберігання. Як слід засолене, воно навіть без холодильника не пропаде і може виручати сім'ю протягом цілого року. Звичайно 50 грамів сала вистачає для відчуття ситості, салом не можна об'їстися, як медом чи обпитися молоком.

Українці віддають перевагу салу товщиною 5-6 см. Це переконання має глибокі національні корені. У ті давні часи, коли повсюди застосовувалася тяжка фізична праця, сало було чи не єдиним продуктом, який відновлював сили. Особливо незамінне воно у походних, військових умовах. Унікальність сала заключається ще й у тому, що воно не накопичує радіацію. Для українців це особливо важливо.

У світі донедавна існувало чотири пам'ятники свині. Два з них – в Україні, а нещодавно в Полтаві, серці України, було відкрито ще два – на території аграрної академії та НДІ свинарства ім. О.В. Квасницького УААН.

ПРО ЗИМІВЛЮ БДЖІЛ В УМОВАХ ПОЛТАВСЬКОЇ ОБЛАСТІ

*Бажан А.Г., Бажан Є.А.
Полтавський ДПУ імені В.Г. Короленка,*

Життя бджіл надзвичайно цікаве, різноманітне і багато в чому ще загадкове. Медоносні бджоли живуть не поодинокі, як багато інших комах, а

великими сім'ями. Активність життєдіяльності бджолої сім'ї цілком залежить від умов клімату, медозбору та відповідно до пори року [2, 4].

Зима – найвідповідальніший і найтяжчий період у житті бджіл. Завдання пасічника в осінньо-зимовий період полягає в тому, щоб повністю зберегти всі сім'ї пасіки, щоб бджоли перезимували з найменшими затратами меду і вийшли до весни енергійними і здоровими [5].

Відомо, що в Україні найбільш поширена зимівля бджіл у приміщеннях – зимівниках, і менш поширена надворі [1, 2, 4]. Нами було неодноразово перепробовано різні варіанти цих способів і, як показав досвід, в наших умовах зимівля бджіл надворі проходить досить успішно. Цьому сприяють, на нашу думку, те, що в останні роки зими на Полтавщині відносно теплі, рідко бувають різкі зниження температури нижче $-15-18^{\circ}\text{C}$, та правильна підготовка до зимівлі бджіл. Бджоли створені природою для життя на волі протягом цілого року, треба лише дещо допомогти цьому [4].

Своїх бджіл утримуємо в стандартних вуликах-лежаках на 20 рамок. Зимують бджоли на 9-11 рамках. В кінці серпня – на початку вересня скорочуємо гнізда і кожній сім'ї, в залежності від запасів корму, даємо по 5-10 кг цукрового сиропу (2:1) з добавкою оцту. Вважають, що оцтова кислота полегшує переробку цукру в мед, менше його витрачається на утворення одиниці корму, цукровий мед з кислотою не так кристалізується під час зимівлі, бджоли менше опроношуються і хворіють нозематозом, весною більше нарощують розплоду [2].

Гніздо формуємо по центру вулика, проти льотка. Зверху утеплюємо ватною подушкою товщиною 4-5 см, краї якої опускаємо по-нижче, майже до дна вулика, а з боків, за заставною дощечкою ставимо по листу пінопласту товщиною 3-4 см. Ззаду до вулика прив'язуємо своєрідний утеплювач – подвійний щит із фанери чи ДВП, наповнений всередині скловатою загальною товщиною 8-9 см. Таким чином, вулик досить утеплений і захищений від негоди зверху і з боків.

Основна умова доброї зимівлі бджіл на волі – надійний захист від вітру: тільки при доброму захисті від вітру бджоли можуть добре перезимувати і успішно розвиватися ранньою весною [5]. В кінці жовтня – на початку листопада, коли вже досить холодно і клуб уже сформований, обережно переносимо вулики під навіс з південного боку сараю льотком на південь. З боків зимовий тічок огорожений шифером. Для захисту від вітру спереду на відстані 1-1,5 м із шиферу теж робимо огорожу висотою 120 см. Вулики стоять на металевих ящиках з-під склотари висотою 30 см.

З боків у вуликах, за заставною дошкою та утеплювачем ставимо отруйну принаду для мишей, які в останні роки масово проникають у вулики взимку. Один-два рази на місяць, піднявши акуратно кришку вулика, щоб не потривожити бджіл, перевіряємо і, при необхідності, добавляємо чи міняємо принаду, видаляємо мертвих гризунів. В такий спосіб вдається значно зменшити їх згубний вплив на зимівлю бджіл, бо відомо, що гризуни тривожать комах, можуть сильно погризти рамки тощо.

Якщо випадає багато снігу і його намітає до вуликів, слідкуємо, щоб він не забив льотки, своєчасно прочищаємо їх, а в кінці зими – прибираємо сніг з-перед вуликів.

Льотки всю зиму відкриті на 2,5-3,5 см, що забезпечує добру вентиляцію, бо бджоли не так бояться холоду, як сирості у вулику [3].

Як тільки в кінці зими – на початку весни пригріє сонце, під навісом з південного боку тепліше і затишніше, тому бджоли дружно облітаються, хоча навколо ще може лежати сніг. Сприяє виходу бджіл на обліт і відбите сонячне світло, що проникає через льотки [4]. Ці ж умови сприяють і більш пізньому, ніж в умовах зимівника, осінньому очищувачому обльоту бджіл.

Коли сніг розтане, переносимо вулики на постійне місце в сад, під дерева. Вулики очищаємо – робимо весняну ревізію, підготовуємо канді по 0,5-1 кг на вулик, в залежності від термінів цвітіння верби та інших ранньовесняних рослин-первоцвітів. В цей час у сім'ях з'являється на 3-4-х рамках розплід – зимівля пройшла успішно.

Література

1. Воронов А.В., Харкни В.Н. Зимовка на воле. //Пчеловодство. – 1989. - № 11. – С. 35-36.
2. Довідник пасічника / В.П. Поліщук, В.А. Гайдар, М.І. Чергик та ін.; За ред. В.П. Поліщука. – К.: Урожай, 1983. – 280 с.
3. Злонкевич Я. Вологість у вуликах взимку. //Український пасічник. – 1994. – 2, лютий. – С. 14.
4. Родионов В.В., Шабаршов И.А. Если вы имеете пчел. Изд. 2-е, перераб. и доп. – М.: Колос, 1974. – 254 с.
5. Розов С.А., Губин А.Ф., Комаров П.М. и др. Пчеловодство. – Втор., перераб. изд. – М.: ОГИЗ-СЕЛЬХОЗГИЗ. – 1948. – 616 с.

МОРФОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ СПЕРМАТОЗОЇДІВ МІНІКРОЛІКІВ

*Близнюченко А.Г., Дігтяр І.Г.
Полтавська державна аграрна академія*

Вступ. Існують мінікролики, спермопродукція яких до цього часу не вивчена. Штучне осіменіння у кроликів поки що широкого використання не набуло, бо практично в цьому немає необхідності, оскільки затрати праці значно перебільшують ту економію, котру можна отримати. Але метод штучного осіменіння все таки необхідний для отримання гібридів між нормальними кроликами та мінікроликами, бо міні – самці не можуть ефективно покрити нормальних самок. Для цього необхідно, перш за все, вивчити якість сперми і морфологію сперматозоїдів, щоб можна було зробити висновок на стільки буде ефективним запліднення нормальних крільчих спермою міні кроли-